

**DECIZIA nr.501
din 30 iunie 2016**

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.428 alin.(1)
cu referire la art.426 lit.i) din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	- președinte
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskás Valentin Zoltán	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Augustin Zegrean	- judecător
Mihaela Ionescu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Alexandru Marian Iancu în Dosarul nr.3695/2/2015 (2219/2015) al Curții de Apel București - Secția a II-a penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.1907D/2015.

2. La apelul nominal, lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că, la dosar, a fost comunicată de către Penitenciarul Rahova o adresă prin care autorul excepției declară că nu dorește să fie prezent în fața instanței de contencios constituțional pentru a susține excepția invocată.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală, în redactarea cu care a fost sesizată Curtea, respectiv forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.18/2016, întrucât niciunul dintre cazurile de contestație în anulare, prevăzute expres și limitativ în art.426 din Codul de procedură

penală, nu ar fi devenit incident ca urmare a motivării hotărârii de către instanța de judecată, acestea existând independent de modul în care ar fi fost motivată hotărârea, întrucât nu decurgeau din aceasta. De altfel, precizează că norma procesual penală criticată a fost modificată, în sensul celor susținute de autorul excepției, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art.31 alin.(1) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr.3695/2/2015 (2219/2015), **Curtea de Apel București - Secția a II-a penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Alexandru Marian Iancu în procedura de examinare a admisibilității în principiu a cererii de contestație în anulare. În speță, au fost invocate motivele de contestație în anulare reglementate în art.426 lit.a), c), e) și i) din Codul de procedură penală.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate,** autorul arată că, potrivit art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală, contestația în anulare, pentru motivele prevăzute la art.426 din Codul de procedură penală, poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. Susține că momentul în care contestatorul a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere poate fi cel al pronunțării hotărârii, respectiv al comunicării minutei întocmite potrivit art.400 din Codul de procedură penală, ori data punerii în executare a mandatului de executare conform dispozitivului hotărârii. În aceste condiții, susține autorul excepției că, în lipsa motivării hotărârii împotriva căreia a fost formulată contestație în anulare, unele dintre cazurile de contestație în anulare nu pot fi cunoscute și, pe cale de consecință, persoana interesată nu poate exercita, în mod efectiv, calea de atac ori, dacă contestația în anulare a fost formulată pentru un motiv pe

care nu-l poate dovedi, aceasta va fi respinsă, ca inadmisibilă, de către instanța de judecată.

6. **Curtea de Apel București - Secția a II-a penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, de vreme ce, prin argumentele invocate, autorul excepției tinde la legalizarea unei interpretări a dispozițiilor legale criticate, respectiv cu privire la posibilitatea suplimentării motivelor contestației în anulare, fără a fi considerate ca fiind tardive, pe tot parcursul judecării contestației în anulare, cât și cu privire la stabilirea - pe o altă cale decât cea legislativă - a momentului de la care începe să curgă termenul pentru formularea contestației în anulare, aspecte ce nu intră în competența Curții Constituționale.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că prin exercitarea căii de atac a contestației în anulare pot fi remediate anumite erori procedurale (legate de citarea părților, contradictorialitatea dezbaterilor, continuitatea completului, compunerea instanței, participarea procurorului, a inculpatului și a apărătorului inculpatului, atunci când acestea sunt obligatorii, potrivit legii, publicitatea ședinței de judecată, audierea obligatorie a inculpatului prezent), ori de soluționare a fondului cauzei (nerespectarea principiului *ne bis in idem*, omisiunea instanței de a se pronunța asupra unei cauze de încetare a procesului penal), iar preocuparea legiuitorului de a limita cazurile de contestație în anulare și de a reglementa condiții stricte pentru exercitarea acesteia se explică prin caracterul extraordinar al căii de atac, prin faptul că ea vizează hotărâri judecătorești definitive, care - în lipsa unor critici de nelegalitate suficient de importante - trebuie să se bucure de autoritate de lucru judecat. Subliniază că, fiind o cale de atac de retractare, ce urmărește remedierea unor erori procedurale, iar nu a unor erori de judecată, de interpretare și aplicare a legii - care se pot cenzura numai de către instanțele de control judiciar - în dovedirea motivelor (cazurilor) de contestație în anulare nu pot fi folosite decât probele deja administrate

(aflate la dosarul cauzei ce a fost soluționat definitiv). Invocă dispozițiile constituționale ale art.129 potrivit cărora *“împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”*, în virtutea acestor prevederi constituționale legiuitorul fiind pe deplin competent să instituie un termen procedural pentru formularea contestației în anulare și să stabilească momentul de la care curge acesta. De asemenea, apreciază că dispozițiile criticate au natura juridică a unor norme de procedură, stabilirea lor intrând în competența exclusivă a legiuitorului, în temeiul art.126 alin.(2) din Legea fundamentală. Apreciază că nu se poate vorbi despre caracterul discriminatoriu al prevederilor art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală câtă vreme acestea se aplică în aceeași măsură tuturor persoanelor care se află în ipoteza normei. În ceea ce privește determinarea sensului sintagmei *“a luat cunoștință de hotărâre”*, respectiv identificarea momentului de la care începe să curgă termenul de formulare a contestației în anulare, într-o anumită cauză, apreciază că acestea constituie chestiuni de interpretare și aplicare a legii, de competența instanțelor de judecată.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală sunt constituționale. Din examinarea normelor procesual penale criticate, prin raportare la prevederile constituționale invocate, constată că acestea nu cuprind reglementări de natură să afecteze drepturile fundamentale indicate, din perspectiva argumentelor autorului excepției. Apreciază că stabilirea unui termen de 10 zile care curge de la data comunicării minutei, în vederea exercitării căii de atac, este menită să răspundă exigențelor privitoare la celeritatea procesului penal.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și

29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: *"Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art.426 poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere."* Ulterior sesizării Curții, art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală a fost modificat prin art.II pct.110 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art.31 alin.(1) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.389 din data de 23 mai 2016. Având în vedere însă că, ulterior sesizării Curții Constituționale, dar anterior modificării normei penale criticate, în cauză, Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, s-a pronunțat prin Decizia nr.1771/A/18 decembrie 2015 cu privire la admisibilitatea în principiu a cererii de contestație în anulare, respingând-o ca inadmisibilă, Curtea reține ca producând efecte norma de procedură prevăzută de textul art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală în redactarea cu care a fost sesizată instanța de contencios constituțional, astfel încât Curtea se va pronunța asupra dispozițiilor art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală în forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.18/2016.

13. Autorul excepției susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art.16 privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, art.21 referitor la accesul liber la justiție, art.24 privind dreptul la apărare, art.53 – *„Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți”* și art.124 privind înfăptuirea justiției.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, contestația în anulare este o cale extraordinară de atac ce poate fi exercitată în cazurile strict și limitativ prevăzute de lege, fiind un remediu procesual prin care se pot repara erori de neînlăturat pe alte căi procesuale. Contestația în anulare este o cale de atac de retractare pentru vicii, nulități privind actele de procedură, așadar motivul contestației în anulare

nu îl poate constitui o nulitate care ar privi fondul cauzei (*vicio* sau *errores in iudicando*). Fiind o cale de atac de retractare, contestația în anulare se adresează instanței care a pronunțat hotărârea definitivă, pentru a provoca un autocontrol judecătoresc. Instanța care a pronunțat hotărârea cu încălcarea legii, urmare a admiterii contestației, anulează hotărârea în scopul înlăturării erorilor de procedură în legătură cu exercitarea drepturilor procesuale ale părților ori a celor referitoare la instanța de judecată.

15. Curtea observă că, potrivit normelor procesual penale criticate, contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art.426 din Codul de procedură penală poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, alin.(2) al art.428 din Codul de procedură penală stabilind că, „*contestația în anulare pentru cazul prevăzut la art.426 lit. b) poate fi introdusă oricând.*” În aceste condiții, Curtea constată că doar contestația în anulare formulată pentru motivele reglementate în art.426 lit.a) și c)-i) din Codul de procedură penală este necesar a fi introdusă de persoana împotriva căreia se face executarea în 10 zile de la data când a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. De asemenea, Curtea constată că aplicabilitatea normelor procesual penale ale art.428 alin.(1) este dublu condiționată, pe de o parte, de introducerea contestației în anulare împotriva unei hotărâri penale definitive ce conține dispoziții care să fie puse în executare - executarea pedepsei, a unei măsuri de siguranță, obligarea la plata despăgubirilor civile sau la plata cheltuielilor judiciare, iar, pe de altă parte, de exercitarea contestației în anulare de către persoana împotriva căreia se face executarea - persoana condamnată, obligată la plata despăgubirilor civile sau a cheltuielilor judiciare.

16. Autorul excepției susține că momentul în care contestatorul poate lua cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere poate fi cel al pronunțării hotărârii, respectiv al comunicării minutei întocmite potrivit art.400 din Codul de procedură penală, ori data punerii în executare a mandatului de executare conform dispozitivului hotărârii. În aceste condiții, apreciază autorul excepției că, în lipsa motivării hotărârii împotriva căreia a fost formulată contestația în anulare, unele dintre cazurile de contestație în anulare nu pot fi cunoscute și, pe cale de consecință, persoana interesată

nu poate exercita în mod efectiv calea de atac, ori, dacă contestația în anulare a fost formulată pentru un motiv pe care nu-l poate dovedi, aceasta va fi respinsă, ca inadmisibilă, de către instanța de judecată.

17. Față de motivele formulate de autor, Curtea reține că, potrivit doctrinei, de principiu, folosirea căilor de atac extraordinare nu este supusă unui termen, fiindcă în genere aceste căi presupun descoperiri făcute după rămânerea definitivă a hotărârii ce se atacă și deci nu se poate prestabili momentul când se vor ivi. Contestația în anulare nefiind condiționată de descoperiri ulterioare, ci de cazuri cunoscute contestatorului la data rămânerii definitive a hotărârii, acesta le poate invoca imediat după ce a aflat de existența hotărârii definitive. Curtea observă că doctrina precitată a fost dezvoltată cu privire la cazurile de contestație în anulare, reglementate în art.386 lit.a)-c) și e) din Codul de procedură penală din 1968, referitoare la erori procedurale legate de citarea părții pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs; la judecarea recursului sau rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, fără ascultarea inculpatului prezent, ascultarea acestuia fiind obligatorie; la situația în care instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a procesului penal din cele prevăzute în art.10 lit.f)-i), cu privire la care existau probe în dosar. Față de motivele de contestație în anulare anterior menționate, art.388 alin.(1) din Codul de procedură penală din 1968 stabilea, ca termen de introducere a contestației de către persoana împotriva căreia se face executarea, *“cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării”*, iar de către celelalte părți, *„în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii a cărei anulare se cere”*. Contestația pentru cazul prevăzut în art.386 lit.d) din Codul de procedură penală anterior - când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă - putea fi introdusă oricând.

18. Totodată, Curtea observă că legiuitorul a completat motivele de contestație în anulare din noul Cod de procedură penală, adăugând motivelor anterior citate, cazurile de contestație în anulare referitoare la continuitatea completului [art.426 lit.c], compunerea instanței [art.426 lit.d) teza întâi], existența unui caz de incompatibilitate [art.426 lit.d) teza a doua], participarea procurorului, a inculpatului și a apărătorului inculpatului, atunci când acestea sunt obligatorii, potrivit legii [art.426 lit.e) și f)],

publicitatea ședinței de judecată [art.426 lit.g)]. Curtea reține că noile cazuri de contestație în anulare sunt și cazuri de nulitate absolută, reglementate în art.281 din Codul de procedură penală, dobândirea autorității de lucru judecat a hotărârii judecătorești producând efecte și asupra nulităților procesuale care nu au fost invocate, acestea nemaiaivând semnificație juridică aplicativă, vătămarea prezumată de lege putând fi acoperită prin repunerea în discuție a acestora în cadrul căilor extraordinare de atac. Curtea reține, de asemenea, că, indiferent de motivul invocat, contestația în anulare poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor definitive prin care s-a soluționat fondul cauzei. Contestația în anulare întemeiată pe motivele prevăzute la art.426 lit.a) din Codul de procedură penală poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor penale care au rămas definitive la instanța de apel, iar contestația în anulare întemeiată pe motivele prevăzute la lit.b)-i) ale art.426 din Codul de procedură penală este admisibilă chiar dacă hotărârea penală a rămas definitivă la instanța de fond. Termenul de formulare a contestației în anulare pentru motivele prevăzute la art.426 lit.a), c-i) din Codul de procedură penală este de *„10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere”*.

19. Curtea reține că persoana împotriva căreia se face executarea are posibilitatea de a lua cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, așadar de hotărârea instanței de fond - rămasă definitivă prin neapelare - la data comunicării minutei, potrivit art.407 din Codul de procedură penală, de decizia instanței de apel, prin comunicarea acesteia, potrivit art.424 alin.(5) din Codul de procedură penală, ori prin înmânarea unui exemplar al mandatului de executare a pedepsei închisorii, emis, potrivit art.555 alin.(1) din Codul de procedură penală, de judecătorul delegat cu executarea în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut la art.553 alin.(3) din cod - când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței de apel sau în fața instanței ierarhic superioare, iar aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța de apel sau, după caz, de către instanța ierarhic superioară.

20. În aceste condiții, Curtea reține că, pentru motivele de contestație în anulare reglementate la lit.a), c)-i) ale art.426 din Codul de procedură penală - exceptând cazul

de la lit.b) al art.426, când contestația în anulare poate fi introdusă oricând - legiuitorul a reglementat, în art.428 alin.(1), un termen relativ scurt de introducere a cererii de contestație în anulare de către persoana împotriva căreia se face executarea, de 10 zile de la data luării la cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. Termenul de 10 zile este un termen maxim, adică intervalul cel mai mare de timp în care poate fi declarată contestația în anulare, așadar nimic nu s-ar opune ca cererea să fie depusă și înainte de împlinirea termenului, oricând după momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, dar nu mai târziu de termenul limită de 10 zile de la data luării la cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere.

21. Luând în considerare toate cele menționate anterior, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate reprezintă o normă de procedură, a cărei stabilire, potrivit art.126 alin.(2) din Constituție, intră în competența exclusivă a legiuitorului.

22. Cât privește dispozițiile art.21 din Constituție, referitor la accesul liber la justiție, Curtea reține că acest drept constituțional reprezintă fundamentul art.129 din Constituție potrivit căruia *"Împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii"*. Prin urmare, legiuitorul poate să reglementeze, în privința căilor de atac, termene, forma și conținutul, instanța la care se depun, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate astfel cum prevede și art.126 alin.(2) din Constituție potrivit căruia *"Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege"*. De asemenea, în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a reținut că accesul liber la justiție nu vizează numai acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, deci inclusiv cu privire la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate (Decizia nr.482 din 9 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.200 din 15 decembrie 2004).

23. Curtea a reținut, de asemenea, că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la

justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art.126 alin.(2) din Constituție (în acest sens, Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994). Însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.217 din 12 martie 2004, Decizia nr.40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.229 din 16 martie 2004, Decizia nr.462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.775 din 24 octombrie 2014).

24. Având în vedere cele arătate, Curtea constată că accesul, formularea și exercitarea căilor de atac, așadar, în cauza de față, a contestației în anulare, pentru motivele reglementate în art.426 lit.a), c)-i) din Codul de procedură penală, reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental protejat de art.21 din Constituție, în condițiile în care instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică în mod necesar și asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală.

25. Curtea constată că formularea, în mod condiționat, a contestației în anulare - cale extraordinară de atac, de retractare -, prin respectarea unui termen de introducere a acesteia, are ca finalitate buna administrare a justiției, ocrotirea, pe de o parte, a garanțiilor procesuale ale părților, iar, pe de altă parte, a autorității de lucru judecat a hotărârilor definitive, a securității raporturilor juridice stabilite prin hotărâri definitive. Curtea reține că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu permite retractarea, pe calea contestației în anulare, a unor hotărâri care sunt în puterea lucrului judecat decât în situațiile excepționale în care se remarcă erori de procedură care nu au putut fi înlăturate pe calea apelului și doar în condițiile reglementate expres în art.426-432 din Codul de procedură penală. Așadar, Curtea reține că instituirea unui termen, pentru formularea contestației în anulare, este *in abstracto* o măsură rezonabilă pentru impunerea unei

rigori și discipline procesuale, în vederea soluționării într-un termen rezonabil a procesului penal și o garanție că această cale de atac nu va deveni o posibilitate a părților interesate de a înlătura, oricând, efectele pe care trebuie să le producă hotărârile judecătorești definitive.

26. Curtea constată însă că opțiunea legiuitorului, de a reglementa un termen pentru introducerea contestației în anulare, când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă [art.426 lit.i) din Codul de procedură penală], nu apare ca fiind rezonabilă din perspectiva relației existente între interesul general și cel individual, această condiționare a formulării contestației în anulare impunând în sarcina individului o condiție excesivă pentru exercitarea căii de atac extraordinare.

27. Curtea reține că acest din urmă caz de contestație în anulare corespunde celui reglementat în art.386 lit.d) din Codul de procedură penală din 1968, când contestația în anulare putea fi introdusă oricând în situația în care împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă. Curtea reține, totodată, că, potrivit art.428 alin.(2) din actualul Cod de procedură penală, contestația în anulare pentru cazul prevăzut la art.426 lit.b) - când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal - poate fi introdusă oricând. În ceea ce privește cazul reglementat la lit.i) a art.426 din cod - când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă, legiuitorul a optat, la redactarea noului Cod de procedură penală, pentru alăturarea acestuia motivelor reglementate la lit.a), c)-h) ale art.426 din cod și stabilirea, în alin.(1) al art.428, a termenului de introducere a contestației în anulare de 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, aceasta în condițiile în care, în noul Cod de procedură penală, unul dintre principiile legii procesual penale este principiul *ne bis in idem*.

28. Potrivit art.6 din Codul de procedură penală, nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică, acest principiu fiind reglementat și în art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Cazul de contestație în anulare reglementat în art.426 lit.i) din Codul de procedură penală presupune existența unei duble identități, respectiv o identitate de persoană - hotărârile penale definitive să fi fost pronunțate împotriva aceleiași persoane - și o identitate de faptă (de obiect), în sensul că hotărârile au fost pronunțate pentru aceeași faptă.

29. În aceste condiții, având în vedere importanța principiului precitat, faptul că, în materie, contestația în anulare - întemeiată pe dispozițiile lit.i) a art.426 din Codul de procedură penală - este un remediu procesual prin care partea interesată poate obține restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului *ne bis in idem*, Curtea constată că reglementarea unui termen în interiorul căruia persoana împotriva căreia se face executarea poate introduce contestația în anulare aduce atingere dispozițiilor constituționale privind liberul acces la justiție.

30. Curtea reamintește că persoana împotriva căreia se face executarea poate lua cunoștință de ultima hotărâre penală definitivă (pronunțată pentru aceeași faptă) prin înmânarea mandatului de executare a pedepsei închisorii. Or, față de cuprinsul mandatului de executare, astfel cum este stabilit în art.555 din Codul de procedură penală (denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reținerii și arestării preventive ori al arestului la domiciliu sau al internării medicale, care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, precum și, după caz, mențiunea prevăzută la art.404 alin.(7), ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare), persoana împotriva căreia se face executarea nu are posibilitatea să stabilească dacă ultima hotărâre definitivă a fost pronunțată pentru aceeași faptă - identitate de faptă (de obiect), pentru a putea introduce contestația în anulare, pentru motivul reglementat în art.426 lit.i) din Codul de procedură penală, anterior împlinirii termenului reglementat în alin.(1) al art.428 din Codul de procedură penală.

31. Totodată, Curtea reține că la formularea contestației în anulare, întemeiată pe dispozițiile art.426 lit.i) din Codul de procedură penală, trebuie să se facă dovada

existenței celor două sau mai multor hotărâri penale definitive din care rezultă identitatea de persoană și obiect, incluzând situația în care pentru aceeași faptă sunt încadrări juridice diferite, astfel încât, și din această perspectivă, reglementarea unui termen în care este necesar a fi formulată contestația în anulare - când împotriva unei persoane s-au pronunțat două/mai multe hotărâri definitive pentru aceeași faptă - ar fi de natură a afecta interesul individual al contestatorului în restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului *ne bis in idem*.

32. În concluzie, condiționarea introducerii contestației în anulare, pentru motivul reglementat în art.426 lit.i) din Codul de procedură penală, de respectarea unui termen în acest sens nu este rezonabilă, depășind cadrul constituțional referitor la exercitarea căilor de atac, în condițiile în care instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică, de principiu, asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală. Or, prin efectul dispozițiilor criticate se produce un dezechilibru în defavoarea justițiabilului, în sensul că acesta trebuie să suporte sancțiunea procedurală a inadmisibilității în ipoteza formulării contestației în anulare, pentru motivul reglementat la lit.i) a art.426, cu nerespectarea termenului stabilit de legiuitor în art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală.

33. De altfel, Curtea constată că legiuitorul a remediat viciul de neconstituționalitate constatat în prezenta decizie, art.428 alin.(1) din Codul de procedură penală fiind modificat prin art.II pct.110 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art.31 alin.(1) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.389 din data de 23 mai 2016, în sensul că: „(1) *Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art.426 lit.a) și c)-h) poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel. (2) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art.426 lit.b) și i) poate fi introdusă oricând.*”

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit. d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit. A. d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Marian Iancu în Dosarul nr.3695/2/2015 (2219/2015) al Curții de Apel București - Secția a II-a penală și constată că dispozițiile art.428 alin.(1) cu referire la art.426 lit.i) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București - Secția a II-a penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 iunie 2016.